

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: oponent

Autor práce: Jan Schubert

Název práce:

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Pavel Kuchař, CSc.

Oponentka: PhDr. Helena Úlovcová

Navržené hodnocení: velmi dobře

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Cíl práce je jasně formulován na začátku kapitoly 1. Úvod a popis oblasti výzkumu a lze konstatovat, že byl v práci naplněn a obsah práce i závěry mu odpovídají.

Dalo by se očekávat, že v kapitole 2. Teoretické rámce uplatnění absolventů na trhu práce budou ve větší míře využity teoretické poznatky z literatury, autor však příliš brzy vstupuje do popisu současných přístupů v ČR a ještě ne k celé problematice, ale se zúžením na problematiku sledování nezaměstnanosti absolventů. Domnívám se, že tato část, tj. 2.3 Popis současného přístupu k analýze nezaměstnanosti absolventů v ČR neměla být součástí kapitoly 2. Teoretické rámce uplatnění absolventů na trhu práce.

Strukturace práce by vyžadovala od autora hlubší promyšlení, přitom by stačilo pouze pozměnit rozčlenění do kapitol a začlenit fakta obecnější povahy pojednávající o nezaměstnanosti samostatně – tj. mít dvě základní oblasti „kanály“ a „nezaměstnanost“ (případně je zastřešit heslem „uplatnění absolventů na trhu práce“) a samostatně uvést Analýzu situace absolventů v Libereckém kraji.

Se strukturou práce souvisí i určitá nejasnost klíčových slov, která nevystihují to hlavní, což by podle mého názoru mohla být a) role sociálních kanálů k nalezení prvního zaměstnání, b) dynamičnost rané pracovní kariéry absolventů.

2. Opírá se autor o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Práce využívá relevantní odbornou literaturu, která je ke zvolenému tématu dostupná - českou i zahraniční.

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Autor využívá jednak data z dostupných zdrojů, kde prokázal obratnost při jejich shromáždění i interpretaci (VŠPS, data MPSV, resp. ÚP ČR a jeho krajských poboček k problematice nezaměstnanosti absolventů, a především se pak opírá o značné množství publikací NÚV, dříve NÚOV, a to jak z hlediska metodologického, tak i zdrojů a interpretace dat vztahujících se k problematice), jednak si vyžádal (a jmenovitě poděkoval) data od pracovnice NÚV, aby mohl zpracovat problematiku efektivity kanálů při uplatnění absolventů.

V rámci analýz **vytvořil zajímavé propojení dat interpretujících odpovědi absolventů s daty o názorech zaměstnavatelů, jako svou původní konstrukci.** Rovněž při zpracování dat o nezaměstnanosti nepoužívá běžných konstruktů z publikací (i když s nimi

také pracuje), ale **vytváří i vlastní indikátory**, zaměřené zejména na dynamické jevy.

Prováděné analýzy korespondují s hypotézami jasně formulovanými v tezích diplomové práce. Pro ověření nejsou používány statistické metody, což by ani získaná data neumožňovala, ale jde o interpretaci na základě porovnávání popisných hodnot, tj. podílů, průměrů, apod.

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor opírá závěry, k nimž dospěl?

Kvalita argumentů je vždy závislá na relevantních datech, která je možno zpracovávat. To je ovšem problém nejen autora, ale i publikací, které autor využívá a o které se opírá. Problémem jsou zejména data získávaná šetřeními, která nejsou dána zákonem o statistických šetřeních, tedy prováděných v tomto případě autory NÚV, kde četnost šetření i ochota respondentů a finanční prostředky neumožňují provádět každoročně opakovaná podrobná šetření s podrobností minimálně na úrovni kategorií vzdělání a skupin oborů. Je to obecný problém, zejména v době, kdy se mění podmínky na trhu práce (ekonomická krize). Z analýz autora je zřejmé, že si tuto situaci uvědomuje, nicméně musí pracovat i daty odvozenými na základě odhadu, nebo časově ne zcela relevantními.

I za této situace **lze považovat kvalitu argumentů za odpovídající požadavkům na diplomovou práci, a to jak v oblasti obecných analýz efektivity kanálů a uplatnění absolventů, tak i v závěrech vztahujících se k analýze situace absolventů v Libereckém kraji.**

Nedostatkem v tomto pohledu (kap. 2.1.4, v 1. větě) je, že k efektivnosti „oborového“ vzdělání uvádí jako příčinu tři dimenze, které však nejsou příčinou, ale mají charakter faktorů, které uvedenou míru ovlivňují. Dále na str. 43, 2. odst. je uvedeno, že „ke třem top kanálům **má přístup** 19% absolventů“, ve skutečnosti je nutno interpretovat, že „třech top kanálů **využilo** 19% absolventů“.

5. Jsou v práci autora tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Autor pečlivě odlišuje převzatá zjištění, velmi často k tomu využívá poznámkového aparátu, kde uvádí např. „Výsledky pochází z výzkumu NÚOV..., vč. odkazu na citace, nebo „Údaje pocházejí z VŠPS“ či „viz závěry projektu KONCEPT“ apod. V částech, kde provádí analýzy v obecné formě (kap. 4 a 5 a 6.1 až 6.3), **navrhne vlastní ukazatele, které potom použije na konkretizaci postavení absolventů v Libereckém kraji na základě propočtů údajů, které získá jako obecně přístupná data.**

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Poznámky pod čarou jsou většinou velmi dobře zpracovány z hlediska uvědomění si významu použitého pojmu.

To ne vždy platí u odkazů na použitou literaturu. Např.: Str. 12 – poznámka 27 – uvedená publikace se vlivem sociálních kanálů vůbec nezabývá, zato se jím zabývá např. publikace „Trhlíková, J.; Úlovcová, H.; Vojtěch, J. Přejít absolventů SOŠ do praxe a jejich uplatnění na trhu práce – II. etapa (Šetření absolventů středních odborných škol tři roky od ukončení studia na SOŠ). Praha: NÚOV, 2007. 38 s. a další obdobné publikace zaměřené na absolventy SOU, VOŠ, II. a III. Etapa šetření); str. 29 – odkaz 80 - uvedena publikace „Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším vzděláním“, má se však jednat o některou z publikací shrnujících výsledky komplexu šetření absolventů různých kategorií a oborů vzdělání „Přejít absolventů středních odborných škol a VOŠ do praxe“. Autor také odkazuje na publikaci „Uplatnění absolventů škol na trhu práce 2009“, k dané tematice existují podrobnější analytické publikace, které jsou rovněž veřejně dostupné v elektronické podobě na webových stránkách Národního ústavu pro vzdělávání (dříve NÚOV).

Ne vždy kvalitně je zaznamenána literatura (kap. 9), některé tituly nejsou důsledně citovány (bibliografický záznam neodpovídá obecně uznávané normě z hlediska strukturování i úplnosti).

Jazyk studie je dobrý a srozumitelný, nekvalitní je provedení obrázků (grafů), které

často nejsou opatřeny názvy os, označení obrázků není svázáno s obrázkem, takže často zůstává na předchozí straně, obrázky dělají dojem, jako by byly vlepeny do textu, jsou velmi nekvalitní, neproporcionální velikost písma k velikosti obrázků apod.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Určitou (a zbytečnou) slabinou této jinak velmi dobré práce je nesprávná terminologie vztahující se nejen ke vzdělávacímu systému, ale i k pojmům ze světa práce. V českém vzdělávacím systému hovoříme o odborném vzdělávání (nikoliv oborovém či praktickém) a všeobecném vzdělávání (nikoliv obecném či dokonce obecním), pro střední odborná učiliště a střední odborné školy (SOU, SOŠ) není používán název „učiliště a specializované střední školy“ (s. 7). S tím souvisí i matoucí použití pojmů v tabulce 1 i 2 na s. 13 – maturita x obecné vzdělání existuje, nikoliv však obecné vzdělání x vyučen. Intelekt asi nelze označovat za měkkou dovednost (soft skills jsou poměrně přesně teoretickou literaturou definovány) - kap. 2.1.2 – s. 13, 6. ř. Vzhledem k rozsahu předmětu zkoumání autorovi diplomové práce nevytýkám neznalosti problematiky kurikula odborného vzdělávání, obory jsou koncipovány jako širokoprofilové z hlediska výsledných znalostí a dovedností absolventů (což je výhodné z hlediska jejich uplatnitelnosti na trhu práce i z hlediska možností dalšího vzdělávání jako součásti celoživotního učení), kurikulum se zaměřuje nejen na získání odborných znalostí a osvojení odborných dovedností, ale i na všeobecně odborné vzdělávání, důraz je kladen rovněž na rozvoj měkkých (klíčových) kompetencí žáků.

8. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

Jak byste charakterizoval sociální kanály z hlediska uplatnitelnosti absolventů škol a z pohledu zaměstnavatelů v Libereckém kraji?

Celkové hodnocení práce:

Velmi dobře

Datum: 12. 6. 2012

Podpis: